

۲۰۱۹/۰۸/۰۱

علی آرش

تنها دو مقام پیشین دولت داریی های شان را «ثبت مجدد» کردند

با آن که قانون مقام های دولتی را مکلف ساخته تا پیش از اشغال یک پست دولتی، داریی های شان را به ثبت برسانند و نیز پس از ختم مأموریت، داریی های شان را ثبت مجدد کنند، اما یک بررسی روزنامه ۸ صبح نشان می دهد که با وجود پیش رفت ها در قسمت ثبت داریی مقامات، تنها دو وزیر کابینه پس از ختم وظایف شان، داریی های شان را ثبت مجدد کرده اند. دیگر کارمندان پیشین دولت تا کنون در مورد داریی های شان وضاحت نداده اند.

این در حالی است که ماده ۱۵۴ قانون اساسی حکم می کند که داریی های رییس جمهور، معاونین رییس جمهور، اعضای کابینه، اعضای شورای عالی ستره محکمه و لوی خرنوال، قبل و بعد از وظیفه ثبت، رسیدگی (بررسی) و نشر گردد.

این ماده قانون اساسی در قانون اشاعه و ثبت داریی های مقامات و کارکنان دولتی، در سه فصل و ۱۶ ماده تفسیر شده و به تصویب شورای ملی رسیده است. قانونی که تعداد واجدین شرایط را از ۳۸ تن، به بیش تر از ۲۰ هزار مسوول دولتی می رساند و ساز و کارها و جزئیات چگونگی تطبیق ثبت داریی ها را مشخص می سازد. ستراتژی ملی مبارزه علیه فساد اداری، نیز بر انجام ثبت، بررسی و نشر داریی ها تأکید می کند.

با آن که در دوران حکومت وحدت ملی پیش رفت های قابل توجهی در قسمت ثبت داریی مقام های دولتی به میان آمده است، اما اداره ای ثبت و بررسی داریی ها که اکنون مسوولیت اصلی ثبت و بررسی داریی مقام های دولتی را برعهده دارد، در قسمت بررسی و تثبیت داریی ها پیشرفت چندانی نداشته است. سرپرست این اداره معترف است که تنها دو وزیر کابینه داریی های شان را ثبت مجدد کرده اند که چگونگی نتایج دوسیه های آن ها نیز تا کنون مشخص نیست.

این در حالی است که از آغاز حکومت وحدت ملی تا کنون چندین تن از وزیران کابینه یا استعفا داده اند و یا هم توسط ریاست جمهوری از وظیفه برکنار شده اند، اما با وجودی که افراد یاد شده در آغاز اشغال وظیفه داریی های شان را ثبت کرده اند، ولی در فرجام از پاسخ گویی در مورد ثروت شان خودداری کرده و از خود «مقاومت نشان می دهند».

جریان ثبت داریی ها از سال ۱۳۸۸ بدین سو در افغانستان تطبیق می شود. اداره عالی مبارزه علیه فساد اداری، که قبلاً با نام اداره عالی نظارت شناخته می شد، برای بیش تر از هشت سال مرجع مسوول برای تطبیق این جریان نوپا در کشور بود. حالا که تقریباً ۱۰ سال می گذرد، دولت راهی طولانی برای تطبیق این

جریان پیموده و هم اکنون اداره ثبت و بررسی دارایی‌ها در چوکات اداره امور این مسولیت را به پیش می‌برد.

* جمع آوری اطلاعات و شواهد به همکاری سازمان‌های مربوطه در مورد مقاماتی که ثبت دارایی را رد کرده و یا هم دارایی‌های غیرقانونی را به دست آوردند، نشر نمودن معلومات جمع آوری شده و راجع ساختن مالکان دارایی‌های غیرقانونی به ژانوالی، از مسولیت‌های اصلی این اداره است.

مسولان در این اداره با تأیید یافته‌های ۸ صبح گفتند که تنها اکلیل حکیمی، وزیر پیشین مالیه و تاج محمد جاهد، وزیر پیشین امور داخله، حاضر شده اند که دارایی‌های شان را ثبت مجدد کنند و در مورد زمان مأموریت شان وضاحت بدهند؛ اما هنوز مشخص نیست که وزیران پیشین مالیه و داخله تا چی اندازه در مورد وضاحت دادن دارایی‌های شان صادق بوده اند، زیرا به گفته نهاد مسول، هنوز اسناد سرمایه افراد نام برده در حال بررسی قرار دارد.

به استثنای این دو وزیر کابینه، به گفته سرپرست اداره ثبت و بررسی دارایی مقام‌های دولت، هیچ یک از وزیران پیشین حاضر نشده است که در مورد سرمایه پس از ختم مأموریت خود وضاحت دهد.

به این ترتیب اگر جریان ثبت دارایی مقام‌های دولتی را به عنوان مثالی در نظر بگیریم، تا کنون دو ضلع اساسی این شکل هندسی به صورت ناقص ترسیم شده است؛ به این معنا که روند تدقیق دارایی‌ها که پس از ثبت انجام می‌شود، هنوز با کند کاری‌های فراوانی رو به رو است و «ثبت مجدد دارایی و پاسخگویی» در مورد دارایی‌ها تا کنون صفر به حساب می‌آید.

چی کسانی دارایی‌های شان را ثبت مجدد نکردند؟

با آن که در ماده ۱۵۴ قانون اساسی به صورت صریح آمده است که مقام‌های بلند پایه دولتی قبل از آغاز دوره کار و پس از ختم مدت کار باید دارایی‌های خود را به ثبت برسانند، ولی به گفته مسولان اداره ثبت بررسی دارایی‌ها، این کار به صورت داوطلبانه کمتر صورت می‌گیرد.

در این میان بررسی‌های ما نشان می‌دهد که چندین تن از مقام‌های پیشین نسبت به قانون بی‌اعتنایی کرده و حاضر به پاسخ‌گویی نشده اند. در ذیل به شماری از مقام‌های بلند پایه حکومت و وزیران پیشین اشاره می‌شود:

محمدحنیف اتمر

آقای اتمر در سپتامبر سال ۲۰۱۴ به عنوان مشاور امنیت ملی رییس جمهور غنی معرفی شد و در ماه اگست سال ۲۰۱۸ از این پست استعفا داد. به این ترتیب او حدود چهار سال به عنوان مشاور امنیت ملی کشور ایفای وظیفه کرده است.

با این حال مشخص نیست که محمدحنیف اتمر پس از ختم مأموریتش چقدر سرمایه بر دارایی‌هایش افزوده است. دوسیه ثبت مجدد دارایی او در نهاد بررسی کننده خالی است و او وضاحتی در این مورد نداده است. [دارایی محمدحنیف اتمر در ماه جوزای ۱۳۹۵](#) ثبت شده است.

احمدضیا مسعود

احمدضیا مسعود هم زمان با روی کار آمدن حکومت وحدت ملی به عنوان «نماینده فوق‌العاده رییس جمهور در امور اصلاحات و حکومت داری خوب» تعیین شد. او پس از حدود چهار سال اجرای مأموریت، در ۲۸ حمل

سال ۱۳۹۶ از سوی رییس جمهور غنی برکنار شد. [شماره ثبت فورم دارایی آقای مسعود ۵۷۹۶ است، اما در این فورم تاریخ خانه پری دقیق آن وجود ندارد.](#)

با این حال مشخص نیست که در این دارایی‌های منقول و غیرمنقول آقای مسعود پس از پایان مأموریت وی، چه تغییراتی رونما شده است. دوسیه ثبت مجدد دارایی او خالی است و توضیحی در این مورد از سوی او داده نشده است.

وزیران کابینه

در کنار این دو مقام ارشد پیشین حکومت وحدت ملی، ده‌ها وزیر پیشین کابینه نیز تنها در آغاز مأموریت دارایی‌های شان را ثبت کرده اند، اما پس از ختم مأموریت در پیوند به آن حاضر به پاسخگویی و ثبت مجدد دارایی‌های شان نشده اند.

[نورالحق علمی](#) و [ویس احمد برمک](#)، وزیران پیشین امور داخله، [محمد معصوم استانکزی](#)، [عبدالله حبیبی](#) و [طارق شاه بهرامی](#)، وزیران پیشین دفاع ملی، [فریده مومند](#) و [عبداللطیف روشن](#) (فورم دارایی‌اش موجود نیست) وزیران پیشین تحصیلات عالی، [عبدالباری جهانی](#)، وزیر پیشین اطلاعات و فرهنگ، [اسدالله حنیف بلخی](#)، وزیر پیشین معارف، [محمدالله بتاش](#) و [محمدحمید طهماسی](#)، وزیران پیشین ترانسپورت، [عبدالرزاق وحیدی](#) و [شهزادگل آریویی](#)، وزیران پیشین مخابرات، [عبدالستار مراد](#)، وزیر پیشین اقتصاد، [نسرین اورباخیل](#) و [فیض‌الله ذکی](#)، وزیران پیشین کار و امور اجتماعی، [اسدالله ضمیر](#)، وزیر پیشین زراعت، آبیاری و مالداری، [سیدسعادت منصور نادری](#)، وزیر پیشین شهرسازی و مسکن، [علی احمد عثمانی](#)، وزیر پیشین انرژی و آب، [غلامنبی فراهی](#)، وزیر پیشین دولت در امور پارلمانی، [محمدهمایون رسا](#)، وزیر پیشین صنعت و تجارت، [محمود بلیغ](#)، وزیر پیشین فواید عامه، [محمدگلاب منگل](#)، وزیر پیشین سرحدات، اقوام و قبایل، [داوودشاه صبا](#)، وزیر پیشین معادن و پترولیوم و [فیض احمد عثمانی](#)، وزیر پیشین حج و اوقاف از شمار وزیرانی هستند که پس از ختم مأموریت‌های شان حاضر نشده اند دارایی‌های شان را ثبت مجدد کنند و در مورد تغییر و یا نیامدن تغییر در کمیت دارایی شان وضاحت بدهند.

در کنار این‌ها برخی از جنرالان ارشد قوای امنیتی و دفاعی کشور نیز پس از ختم مأموریت‌های شان در مورد دارایی‌های شان پاسخ نگفته اند. از این میان می‌توان از شیرمحمد کریمی، لوی درستیز پیشین وزارت دفاع، مرادعلی مراد و اخترمحمد ابراهیمی، معینان ارشد امنیتی پیشین وزارت داخله و ده‌ها نظامی بلندپایه دیگر نام گرفت.

مقامات دولت پیشین

از سویی هم از شمار افراد مشخص شده در ماده ۱۵۴ قانون اساسی، از مقام‌های دولت قبلی تنها حامد کرزی رییس جمهور پیشین، محمدکریم خلیلی معاون دوم ریاست جمهوری پیشین و حدود ۱۰ وزیر کابینه پس از پایان مأموریت شان دارایی‌های خود را نزد «اداره مبارزه با فساد اداری» ثبت کرده اند، که آن هم به گفته غلام حسین فخری، رییس پیشین این اداره، نظر به کاستی‌هایی که در ادارات مربوط به ثبت دارایی در چوکات دولت وجود دارد، با شک و تردیدهای زیادی رو به رو است.

آقای فخری گفت که بر اساس بررسی‌های ابتدایی این اداره، «تفاوت بسیار آشکار و بزرگ» در مورد دارایی‌های این افراد دیده نمی‌شود. او مدعی شد که بسیاری از مقام‌های پیشین و کنونی دولت، تنها

دارایی های شان را به ثبت می رسانند که شماری از افراد در مورد آن آگاهی دارند، اما به گفته وی، دارایی واقعی این افراد، به خصوص اگر خارج از افغانستان باشند، به شکل واقعی آن در فورم های دارایی بازتاب داده نمی شود.

غلامحسین فخری گفت که در زمان مأموریتش به عنوان سرپرست اداره عالی مبارزه با فساد اداری، متوجه شد که « نظر به کاستی هایی که در ادارات مربوط به ثبت دارایی در چوکات دولت وجود دارد، دارایی ها در ادارات املاکی، بانک ها و دیگر مراجع به صورت دقیق ثبت نمی شود. افراد می توانند دارایی های خود را به نام اشخاص دیگر انتقال دهند. شمار دیگر دارایی های خود را با استفاده از سندهای عرفی که در هیچ اداره رسمی ثبت نمی شود، مخفی می کنند و این برای تثبیت دقیق دارایی های افراد مشکلات بسیاری خلق کرده است.»

مقامات چرا پاسخ نگفتند؟

عزیزالله رحیمی، معاون و سرپرست اداره ثبت دارایی مقام های دولت می گوید، پس از این که مقام های عالی رتبه دولت یا خود استعفا دادند و یا از سوی رییس جمهور برکنار شدند، این اداره با ارسال پی هم ایمیل و گرفتن تماس، از آن ها خواسته است که دارایی های شان را ثبت مجدد کنند و در مورد آن توضیح بدهند، اما به گفته وی، به جز دو وزیر پیشین، هیچ یک از وزیران برکنار شده به خواست های این اداره پاسخ مثبت نداده و تنها وعده داده اند که دارایی های شان را به ثبت می رسانند.

او گفت که این اداره منتظر این شمار از افراد است تا دوباره دارایی های شان را به ثبت برسانند تا آن ها موفق شوند که تفاوت بین سرمایه قبل و سرمایه بعد از وظیفه آن ها را دریابند.

غلامحسین فخری، سرپرست پیشین اداره عالی مبارزه با فساد اداری، نیز گفت که او و همکارانش چندین مکتوب را در مورد ثبت و یا هم پاسخ گویی در مورد دارایی های مقام های پیشین فرستادند، ولی پاسخی نگرفتند.

این در حالی است که به گفته این مسوولان، هر مقامی که درآمد های غیرقانونی داشته یا برای کسب درآمد های خود توجیه نداشته باشد، این دارایی ها را باید به خزانه دولت بسپارد.

حدود ۲۰ هزار واجد شرایط

بر اساس حکم ماده ۱۲ قانون نظارت بر تطبیق استراتژی مبارزه با فساد اداری، این اداره مکلف است که دارایی اعضای شورای ملی، شوراهای ولایتی، شوراهای ولسوالی ها، معاونان وزارت خانه ها، رؤسای ادارات و کمیسیون های مستقل، سفیران، والی ها، شاروال ها و معاونان آن ها، قضات، خانونالان، افسران وزارتخانه های دفاع ملی و امور داخله، ولسوالان، مأموران رتبه دوم و بالاتر از آن و کارمندان بخش های امور مالی و تدارکاتی را قبل از اشغال وظیفه و بعد از آن همه ساله ثبت، رسیدگی و نشر نماید، اما مسوولان در این اداره می پذیرند که با وجود پیش رفت هایی در این مورد، هنوز هم برخی از افراد از ثبت دارایی های شان خودداری می کنند.

معلومات این اداره نشان می دهد که تا کنون ۱۷ هزار نفر واجد شرایط دارایی های شان را ثبت کرده اند. این آمار مقامات بلندپایه دولتی، اعضای دستگاه عدلی و قضایی کشور و برخی از جنرالان نهادهای دفاعی و امنیتی کشور را در بر می گیرد.

سقف کلی کارمندان ملکی دولت به بیش از ۴۰۰ هزار نفر می رسد. از این میان حدود ۱۷ هزار نفر در شرایطی قرار دارند که مطابق به قانون باید دارایی های شان به ثبت برسد. سه هزار نفر دیگر شامل نهادهای امنیتی و دفاعی و دستگاه قضایی کشور می شوند که به گفته مسوولان اداره ثبت دارایی مقام های دولت، تا کنون شماری از آن ها دارایی های شان را به ثبت نرسانده اند؛ به این دلیل که افراد نظامی بیشتر در ولایت ها و در صحنه های نبرد هستند.

تعلیق امتیازات نمایندگان مجلس

عزیزالله رحیمی، سرپرست اداره ثبت دارایی مقام های دولت، می گوید که شماری از نمایندگان شورای ملی از ثبت دارایی های شان خودداری می کردند، اما این اداره در طی چند ماه گذشته مطابق به قانون، همه امتیازات این افراد را تا زمان ثبت دارایی های شان به حالت تعلیق درآورده است.

در پی این اقدام به گفته وی، تا زمانی که نمایندگان شورای ملی دارایی های شان را به ثبت نرسانند، از گرفتن معاش و رفتن به سفرهای بیرونی محروم خواهند شد. حساب های بانکی افراد نام برده نیز به گفته وی، مسدود شده است. این اقدام باعث شده است که به گفته وی ۲۱۳ تن از نمایندگان پارلمان دارایی های شان را به ثبت نرسانند و افراد باقی مانده نیز ناگزیر شده اند که به خاطر ثبت دارایی های شان به این اداره مراجعه کنند. تعلیق امتیازات به گفته آقای رحیمی شامل اعضای شوراهای ولایتی نیز می شود. او گفت زمانی که فورم دارایی نمایندگان از نظر این اداره تکمیل شود، این اداره با ارسال مکتوب به وزارت مالیه، محدودیت ها را علیه این افراد برمی دارد.

بررسی و تدقیق

با آنکه موضوع ثبت و بررسی دارایی های کارمندان دولتی از وظایف اصلی اداره ثبت دارایی مقام های دولت است، اما به نظر می رسد که این اداره تنها در قسمت ثبت دارایی های افراد به خوبی پیش رفت داشته است، ولی در بخش بررسی و تدقیق پس از ثبت دارایی مقام ها توفیق چندانی نداشته است.

مطابق به قانون باید این اداره پس از ثبت دارایی، درستی ادعاهای مطرح شده در فورم های دارایی افراد را راستی آزمایی کند و دریابد که یک فرد هنگام ثبت دارایی هایش تا چه اندازه صادق بوده است.

مسوولان در این اداره با آنکه این بخش از کارشان را زمان گیر می خوانند، اما می گویند از مجموع ۱۷ هزار فورم ثبت شده، ۳۰۳ فورم از مقامات عالی رتبه زیر بررسی اساسی و ۸۰۰ فورم دیگر زیر بررسی ابتدایی این اداره قرار دارد.

در مورد این که چرا رقم اندکی از این فورم ها در مراحل بررسی و تدقیق قرار دارد، سرپرست اداره ثبت و بررسی دارایی مقام های دولت گفت که این اداره بیشترین تمرکزش را روی بررسی و تدقیق دارایی های مقام های عالی رتبه دولت گذاشته است؛ به این دلیل که به گفته وی، افراد نام برده و مسایل مالی شان بیشتر در ذره بین مردم قرار دارند. در کنار این ها زمان گیر بودن ارائه اطلاعات از سوی دیگر نهادها به خصوص بانک های داخلی و خارجی، از دیگر دلایل مطرح شده در این مورد است.

اما مقام های دولت افغانستان تا چی اندازه در مورد ثبت دارایی های شان صادق بوده و اطلاعات واقعی را در اختیار این اداره قرار داده اند؟

رحیمی، از پاسخ صریح در این مورد خودداری کرد و گفت که این معلومات پس از ختم جریان تدقیق با مردم در میان گذاشته خواهد شد.

آن طوری که مسوولان این اداره می گویند، تا کنون حتا یک دوسیه هم از مجموع ۱۷ هزار نفر که دارایی‌های شان را به ثبت رسانده اند، تکمیل نشده است. ثبت، بررسی و نشر دارایی یک کارمند دولت از نظر این اداره حدود چهار ماه زمان می برد و با توجه به آمار که در بالا ذکر شد، پیدا است که این اداره یک راه دشوار و طولانی پیش رو دارد تا بتواند یک تصویر واضح از دارایی مقام های دولت به اتباع کشور ارائه دهد.

از سویی هم ناصر تیموری، یکی از پژوهش گران دیده بان شفافیت افغانستان، می‌گوید، با آن که ثبت دارایی های مقامات دولتی از سال ۱۳۸۸ توسط اداره عالی مبارزه با فساد اداری شروع شد، اما این اداره تا اواخر سال ۱۳۹۶، در عرصه تدقیق دارایی‌های ثبت شده هیچ پیش رفتی نداشت. به گفته وی، در تمامی دوران ثبت و تدقیق دارایی ها، اداره عالی مبارزه با فساد نتوانست دارایی یک کارکن حکومتی را غلط ثابت کرده و حکم محکمه باصلاحیت را در موردش بگیرد. او در ادامه تصریح کرد که ثبت دارایی‌ها از سوی اداره امور در عرصه «خانه پری فورم» یا درج دارایی‌ها پیشرفت‌هایی داشته، اما در زمینه تدقیق دارایی‌ها، پیشرفت های آن بسیار اندک بوده است.

تیموری گفت: «هرچند اداره امور، صلاحیت اداری بیش تر دارد و می تواند ادارات را مجبور به ثبت دارایی کند، اما حتا این اداره نیز نتوانسته است که ادارات امنیتی و مالی دولت را مجبور به همکاری در زمینه تدقیق دارایی‌های ثبت شده بکند.»

او همچنان گفت که ثبت و تدقیق دارایی‌ها از سوی اداره امور به لحاظ مستقل بودن آن اداره از رهبری سیاسی، نیز مشکلات خاص خود را دارد. به گفته وی، ثبت دارایی ها باید توسط یک اداره مستقل انجام شود.

اقتباس از سایت "هشت صبح"

ali_aarash_sarmaaia_haaye_moqamaat.pdf